

Proces-verbal
al ședinței Comitetului de coordonare pentru guvernare deschisă
17 noiembrie 2025 (online)

La ședință au participat:

Membrii Comitetului:

1.	Diana Enachi	Coordonator proiect, IDIS „Viitorul”
2.	Lilia Pascal	Cancelaria de Stat (membru supleant)
3.	Nicolae Panfil	Director de program, Asociația Promo-LEX
4.	Ana Luca	Secretar de Stat, Ministerul Finanțelor
5.	Viorel Rusu	Expert juridic, Congresul Autorităților Locale din Moldova
6.	Maria Covalciuc	Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă
7.	Rodica Frecăuțanu	AO Caroma Nord

Secretariatul Comitetului

1.	Natalia Postică	Cancelaria de Stat
2.	Daniela Știrbu	Cancelaria de Stat

Agenda ședinței:

1. Examinarea Raportului intermediar privind implementarea Planului de acțiuni pentru guvernare deschisă 2023-2025
2. Concluzii de la Summit-ul OGP 2025
3. Organizarea evenimentului de încheiere a actualului Planul și lansarea co-creării Planului nou: dată, concept, participanți etc.
4. Aspecte privind activitatea Comitetului pentru noul Plan de acțiuni
5. Alte subiecte

1. Examinarea Raportului intermediar privind implementarea Planului de acțiuni pentru guvernare deschisă 2023-2025.

Secretariatul Comitetului de coordonare a prezentat rezultatele monitorizării intermediare a implementării Planului de acțiuni pentru guvernare deschisă pentru anii 2023-2025, realizată în luna octombrie curent, în scop informativ pentru constatarea situației existente, dar și a punctelor problematice în implementarea angajamentelor.

Conform informațiilor și datelor prezentate de entitățile responsabile și analizate de Secretariat prin prisma obiectivelor, rezultatelor așteptate și indicatorilor setați, rata generală de implementare a Planului de acțiuni este de circa 83 %.

Pe angajamente rata de implementare este după cum urmează:

1. Angajament 1 – Acces la informații – 94%

Realizate – 14 acțiuni:

- Aprobata HG privind paginile web oficiale ale autorităților și instituțiilor publice
- Elaborat șablonul și designul paginilor web oficiale
- Creată baza de date a furnizorilor de informații de interes public

- Elaborat Ghidul practic al Legii privind accesul la informațiile de interes public
- Instruirea funcționarilor publici cu privire la aplicarea Legii nr. 148/2023
- Elaborat Ghidul privind transparența proactivă
- Elaborat Raportul privind soluționarea cererilor de comunicare a informațiilor de interes public în anul 2024
- Realizate activități de informare a cetățenilor privind dreptul de acces la informații de interes public

Progres semnificativ – 3:

- Adaptarea șablonului și aplicarea acestuia
- Monitorizarea paginilor web oficiale ale autorităților publice
- Dezvoltată Platforma e-Democrație (modulul e-Petiții) pentru cererile de acces la informații de interes public

În proces de realizare – 1:

- Actualizat cursul de instruire online a funcționarilor publici - urmează o nouă actualizare

2. Angajament 2 – Transparența și consultarea publică în procesul decizional – 88%

Realizate – 10:

- Evaluarea aplicării practice a cadrului normativ privind transparența în procesul decizional
- Evaluarea eficienței și barierelor de utilizare a particip.gov.md
- Consultarea cu organizațiile societății civile a rezultatelor studiilor și a recomandărilor
- Crearea platformelor consultative permanente în toate ministerele
- Elaborat Ghidul de funcționare a PCP
- Realizate 14 sesiuni de dialog în ministere privind funcționarea PCP
- Creată Rețeaua TeConsult - parteneri NDI și FBA - funcționari specializați în consultări publice, în special membri ai PCP
- Desfășurate ateliere pentru APL privind consultările publice

Progres semnificativ - 1

- Modernizarea portalului particip.gov.md este în fază finală de realizare

În proces - 2

- Inițiată modificarea cadrului normativ existent - Proiect de lege privind participarea publică în procesul decizional
- Inițiată elaborarea cursului online privind guvernarea deschisă

3. Angajament 3 – Digitalizarea serviciilor corecționale – 83%

Realizate – 4

- Cartografiate registrelor, identificate celor care trebuie abrogate cu informație care se dublează
- Definirea informației interoperabile cu poliția, procuratura, instanțele
- Conceptualizarea mecanismului de raportare automatizată către procuratură
- Evaluarea proceselor de lucru în probațiune și elaborarea unui raport de analiză business

În proces de realizare – 2

- Cartografierea proceselor în Administrația Națională a Penitenciarelor și INP pentru automatizare
- Definirea indicatorilor de rezultat pentru evaluarea performanțelor în penitenciare și probațiune.

4. Angajament 4 – Transparența raportării la UNCAC – 25%

Realizate 1:

- Semnată declarația comună (pledoarie de transparență) până la Conferința COSP10

În proces – 1:

- Publicat Raportul de țară din ciclul 1 de evaluare. Urmează publicarea Raportului din ciclul 2 de evaluare

Neinițiate – 4

- Publicarea/actualizarea informației despre instituția coordonatoare a evaluării implementării UNCAC
- Coordonarea proiectelor rapoartelor de autoevaluare cu societatea civilă
- Publicarea rapoartelor alternative de evaluare
- Încurajarea participării societății civile la toate etapele procesului de evaluare a implementării UNCAC

5. Angajament 5 – Bugete deschise – 100%

Realizate – 7

- Elaborat program de capacitate și instruirea OSC-urilor privind monitorizarea bugetului
- Evenimente de vizibilitate și advocacy privind monitorizarea bugetului la nivel local și central
- Secretariat comun pentru cele trei platforme ale OSC pentru acțiuni consolidate privind implementarea Acordului de Asociere și a agendei de europenizare
- Instruirea membrilor celor trei platforme ale OSC privind aspectele ce țin de consolidarea guvernantei
- Campanii de vizibilitate și informare pentru OSC privind importanța angajamentului civic în promovarea Acordului de Asociere și agendei de europenizare
- Campanie de advocacy privind progresul în realizarea reformelor de pe agenda de europenizare

- Elaborarea rapoartelor independente de monitorizare a cheltuielilor bugetare

6. Angajament 6 – Achiziții publice deschise – 83%

Realizate – 2

- Asigurat accesul public la date deschise privind achizițiile de valoare mică și includerea acestora în statisticile oficiale privind achizițiile
- Organize sesiuni de instruire pentru specialiștii în achiziții și membrii grupurilor de lucru din cadrul autorităților contractante privind necesitatea asigurării accesului deschis la datele privind achizițiile, publicarea și raportarea datelor privind achizițiile desfășurate și contractele executate

Progres semnificativ – 1

- Elaborat proiectul Conceptului de reengineering pentru sistemul electronic de achiziții din perspectiva integrării și interoperabilității acestuia la nivel național și european și inițiată procedura de legiferare

7. Angajament 7 – Date deschise – 83%

Realizate 1:

- Aprobata Legea cu privire la datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public, inclusiv cadrul conex acesteia

În proces – 1:

- Aprobarea proiectului de lege privind guvernanța datelor (DGA)

Membrii Comitetului de coordonare au menționat necesitatea detalierii informațiilor la mai multe acțiuni menționate ca fiind realizate sau în proces de realizare. De asemenea, la autoevaluarea finală urmează a fi actualizate informațiile privind progresul de implementare a mai multor acțiuni. Una dintre propuneri a fost de a revedea nivelul de realizare a acțiunilor, care de fapt par a fi nerealizate integral. Secretariatul a menționat că în cazul dat evaluarea a avut la bază evaluarea atingerii indicatorilor setați. Pentru autoevaluarea finală se va examina suplimentar metodologia de evaluare a Mecanismului Independent de Raportare și complementarea Raportului cu elemente de evaluare calitativă. Subsecvent, Secretariatul va apela la membrii Comitetului de coordonare, pentru evaluarea calitativă a unor angajamente specifice precum: Achiziții publice deschise, Date deschise etc.

II. Concluzii de la Summit-ul OGP 2025

În perioada 6 – 10 octombrie 2025, Guvernul Spaniei a găzduit Summitul Global al Parteneriatului pentru Guvernare Deschisă (OGP) 2025 la Vitoria-Gasteiz, Spania. Summitul a reunit peste 2.000 de reprezentanți de nivel înalt ai guvernelor, liderilor societății civile și factorilor de decizie din 70 de țări, cu 384 de vorbitori în cadrul a peste 80 de sesiuni și dialoguri tematice, pentru a face schimb de

experiențe, bune practici și progrese privind inițiativele guvernării deschise și implementarea problemelor cheie.

Lucrările s-au desfășurat sub trei piloni majori:

- Oamenii – garantarea drepturilor, protejarea spațiului civic și participarea reală a cetățenilor;
- Instituțiile – consolidarea transparenței, integrității și responsabilității publice;
- Tehnologia și datele deschise – folosirea instrumentelor digitale pentru inovare, colaborare și guvernare bazată pe date.

Evenimentul a evidențiat trecerea de la „transparență procedurală” la guvernare deschisă centrată pe oameni, în care accesul la informație, participarea, justiția și digitalizarea formează un ecosistem integrat.

Republica Moldova a fost reprezentată la Summit de o vastă delegație formată din reprezentanți ai autoritășilor publice centrale și locale și ai organizațiilor societății civile. Delegații au participat la diverse sesiuni și paneluri ce au vizat tot spectrul de subiecte din agenda actuală privind guvernarea deschisă.

La data de 17 octombrie, delegația s-a întrunit într-o ședință de totalizare, fiind formulate un șir de concluzii și recomandări pentru Republica Moldova, structurate pe tematicile specifice ale guvernării deschise.

Domenii tematice:

Acces la informație și date deschise

Accesul la informație a fost confirmat ca drept fundamental și motor al guvernării deschise.

Participanții au subliniat importanța colaborării între toate părțile interesate – guverne, mediul privat, mass-media și societatea civilă – pentru a depăși barierele în reutilizarea datelor și pentru a promova o transparență activă.

Puncte cheie au vizat datele deschise, IA și transparența proactivă:

- ✓ Cadrul legal privind datele deschise, IA și protecția datelor influențează direct economia și participarea publică.
- ✓ Combinarea IA cu datele deschise poate îmbunătăți calitatea informației și sprijini o guvernare participativă și bazată pe dovezi.
- ✓ Divulgarea proactivă (nu doar la cerere) a informațiilor de interes public – practică în Țările de Jos, Spania și Brazilia – sporește implicarea cetățenilor și responsabilitatea instituțiilor.
- ✓ Accesul la informații publice devine un instrument de transformare democratică, atunci când este susținut de colaborarea dintre mass-media, instituțiile de supraveghere și societatea civilă.
- ✓ Țări membre ale UE și OCDE au arătat cum legislațiile privind datele deschise, protecția datelor personale și inteligența artificială (IA) trebuie armonizate pentru a asigura un echilibru între transparență și securitate.
- ✓ Exemple din Spania, Estonia și Lituania au prezentat modele de guvernare a datelor bazate pe parteneriate între guvern, mediul academic și sectorul privat.
- ✓ În reutilizarea datelor accentul este pus pe colaborare intersectorială – succesul vine acolo unde guvernele implică activ comunitățile de inovatori, jurnaliști și alți procesatori de date.

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Armonizarea cadrului legal pentru date deschise, protecția datelor și IA, cu accent pe interoperabilitate și reutilizare.
- Deschiderea datelor privind bugetele locale, privind finanțarea școlilor și achizițiile publice poate fi inclusă ca angajament explicit în noul Plan OGP.
- Promovarea culturii „date pentru oameni” – instruiți, ghiduri practice, campanii de conștientizare și implicarea mediului de afaceri.
- *Aplicarea Legii privind accesul la informațiile de interes public trebuie susținută prin instruiți practice, în special pentru secretarii consiliilor locale.*

Participare publică și guvernare incluzivă

Participarea civică este esențială pentru o democrație funcțională și echitabilă, dar rămâne adesea limitată de resurse, cunoștințe și capacități instituționale. Multe sesiuni au abordat modele de participare incluzivă care integrează femeile, minoritățile și grupurile vulnerabile în procesele decizionale.

Exemple și bune practici: Filipine (Quezon City): creșterea capacității autorităților de a asigura incluziunea și participarea reală; Brazilia: „caravana miniștrilor” – consultări directe cu grupuri sociale, stabilind 98 de priorități publice; Portugalia: Open Government Action Plan 2024–2027 – portaluri pentru consultarea bugetelor și proiectelor finanțate; România: juriu local și buget participativ în cadrul Strategiei naționale de guvernare deschisă; Armenia: bugetare participativă locală și platformă digitală pentru identificarea problemelor comunității; cetățenii pot face propuneri începând cu 16 ani; Indonezia: integrarea platformelor digitale existente pentru participare; Norvegia: resurse dedicate pentru implicarea diferitelor grupuri sociale, inclusiv „Adunarea cetățenilor”; Mexic: diversificarea formatelor de participare, de la deliberative la inovative; Nigeria (Plateau State): grupuri deliberative de femei pentru formularea de politici anti-violență domestică, susținute de femei din guvern și parlament.

A fost subliniată necesitatea depășirii participării simbolice („formal consultations”) și trecerea la procese deliberative, continue, în care cetățenii devin co-creatori ai soluțiilor publice.

Exemplele de bugetare participativă în școli, orașe și comunități rurale au arătat impactul pozitiv asupra încrederii și coeziunii locale.

Tinerii și femeile sunt recunoscuți ca vectori de sustenabilitate democratică, iar implicarea lor timpurie în procesele de participare civică este considerată o prioritate globală.

A fost atrasă atenția asupra **riscului de „strămutare” civică** – situația în care cetățenii nu lipsesc din viața publică, ci sunt excluși prin sisteme care nu le recunosc experiențele sau modul de participare. Incluziunea trebuie privită din perspectiva intersecțională, care ține cont de gen, etnie, dizabilitate și statut socio-economic.

Recomandări-cheie:

- ✓ Crearea unor spații civice deschise pentru toți – în special pentru grupurile istorice excluse;
- ✓ Promovarea participării intersecționale și a rețelelor de solidaritate civică;
- ✓ Susținerea rezilienței și a griii colective ca strategii de transformare socială;
- ✓ Recunoașterea diversității nu ca obstacol, ci ca resursă pentru democrație.

!!! Participarea reală necesită politici de incluziune, resurse financiare dedicate, formare a funcționarilor și canale digitale adaptate.

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Elaborarea unui Regulament național de bugetare participativă, aplicabil și la nivelul instituțiilor educaționale.
- Integrarea bugetării participative și a altor forme de implicare civică pe platforma e-Democrație, cu un sistem unificat de vot.
- Instruiri tematice pentru OSC-uri, tineri și cetățeni, axate pe metode de implicare și advocacy.
- Dezvoltarea unei rețele locale TeConsult pentru schimb de bune practici și mentorat între APL.

Justiție centrată pe oameni

În prezent, guvernele OGP se confruntă cu scăderea încrederii publice, inegalități sociale persistente și servicii care nu răspund suficient nevoilor oamenilor. Sistemele de justiție sunt adesea subfinanțate și greu accesibile, ceea ce îndepărtează cetățenii de drepturile lor.

Conceptul de „justiție centrată pe oameni” oferă un răspuns constructiv acestor probleme:

- ✓ pune cetățeanul în centrul sistemului judiciar;
- ✓ tratează accesul la justiție nu ca pe o decizie formală, ci ca pe accesul la servicii accesibile, echitabile și eficiente;
- ✓ conectează justiția cu domeniile cheie ale guvernantei deschise – transparența, furnizarea de servicii, integritatea și încrederea în instituții.

Instrumente practice: digitalizarea, politici incluzive și mecanisme de consultare cu cetățenii pentru a adapta serviciile de justiție la nevoile reale.

Cadrul de referință: Recomandarea OCDE privind accesul la justiție și sistemele centrate pe oameni, aplicabilă prin metodele OGP (co-creare, angajamente, planuri naționale și locale).

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Introducerea unui angajament OGP privind accesul la justiție centrat pe oameni – cu accent pe consiliere juridică primară, transparență procedurală și participare comunitară. Organizarea consultărilor publice tematice privind reformele judiciare – axate pe experiența cetățenilor și propuneri de simplificare a procedurilor.
- Crearea unei platforme digitale unificate pentru informare și orientare juridică, conectată la portalurile guvernamentale. Cooperare între instituțiile de justiție, administrațiile publice și OSC pentru identificarea barierelor reale de acces.
- Integrarea justiției deschise (open justice) în toate acțiunile de reformă instituțională – publicarea hotărârilor, a bugetelor și a indicatorilor de performanță.
- Formarea funcționarilor și magistraților privind principiile guvernării deschise, etica și comunicarea cu cetățenii.

Anticorupție

Discuțiile au vizat consolidarea **mecanismelor de responsabilizare și supraveghere** în implementarea strategiilor anticorupție. Sesiunile coordonate de Spania, Ucraina și Transparency International au abordat mecanismele de responsabilizare și supraveghere participativă.

Domenii prioritare:

- ✓ definirea clară a angajamentelor și rezultatelor măsurabile în strategiile naționale anticorupție;
- ✓ contractare deschisă și transparență în achizițiile publice – domeniu considerat de cel mai mare risc;
- ✓ protecția avertizorilor de integritate, cu o abordare centrată pe guvernare deschisă;
- ✓ transparența beneficiarilor efectivi pentru prevenirea conflictelor de interese.

A fost discutată și tema **reglementării lobby-ului**, ca mijloc de echilibru între transparență, participare publică și responsabilitate în elaborarea politicilor. OGP lucrează la perfecționarea ghidului internațional privind reglementarea lobby-ului, prin definirea obiectivelor, actorilor implicați și standardelor de transparență.

Transformarea **achizițiilor publice** - reformarea sistemului de achiziții este văzută ca esențială pentru o guvernare echitabilă și eficientă.

Cele mai bune practici arată că:

- ✓ achizițiile pot deveni pârghii pentru reforme sociale și ecologice; exemplele de contractare deschisă (Open Contracting Partnership) au arătat că transparența achizițiilor publice reduce riscurile de coluziune și optimizează cheltuielile;
- ✓ participarea societății civile (avertizorilor de integritate) în monitorizarea cheltuielilor publice crește eficiența și încrederea;
- ✓ infrastructura durabilă și datele deschise despre achiziții sporesc transparența și impactul economic; țările UE au prezentat instrumente digitale pentru publicarea beneficiarilor efectivi și monitorizarea utilizării fondurilor publice.

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Instituirea unui mecanism participativ de monitorizare a Strategiei Naționale Anticorupție, bazat pe date deschise și raportare periodică.
- Crearea Registrului public al beneficiarilor efectivi și integrarea acestuia cu sistemele de achiziții.
- Consolidarea cadrului de protecție a avertizorilor de integritate – inclusiv prin platforme digitale securizate.
- Elaborarea și adoptarea Legii privind transparența activităților de lobby și influență publică.
- Promovarea achizițiilor verzi și etice ca parte a agendei de dezvoltare durabilă.
- Organizarea Forumului Național anual pentru Integritate și Guvernare Deschisă, cu participarea donatorilor și OSC.

Guvernanță digitală și inteligență artificială

Au fost analizate provocările actuale ale guvernanței digitale și IA într-un context dominat de interese economice. Participanții au pledat pentru o guvernanță participativă și etică a IA, bazată pe implicarea tuturor actorilor – guverne, mediul privat, comunitatea academică și cetățeni.

Principalele direcții:

- (i) Guvernanța multilaterală a IA, prin abordări naționale și dialoguri sectoriale;
- (ii) Elaborarea participativă a politicilor de IA, la nivel național, municipal și comunitar;
- (iii) Transparența algoritmică – condiție esențială pentru responsabilitatea democratică și prevenirea părtinirii în deciziile publice automatizate.

Modele de intervenție:

- (i) standardizarea datelor și registre publice pentru audit și control public;
- (ii) audituri independente și implicarea părților interesate în evaluarea sistemelor automatizate;
- (iii) garantarea drepturilor digitale și a protecției datelor personale;
- (iv) menținerea echilibrului între investiția statului în digitalizare și protecția cetățenilor împotriva supravegherii și dezinformării.

Un aspect aparte este durabilitatea platformelor publice digitale – pentru ca infrastructura tehnologică (e-guvernare, portaluri de date, sisteme IA) să funcționeze în beneficiul oamenilor, nu doar al administrațiilor. La nivel local, s-au discutat modalități de utilizare a IA în serviciile publice – cu accent pe etică, accesibilitate și protejarea datelor.

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Elaborarea Programului pentru Inteligență Artificială (bazat pe transparență, participare și evaluarea impactului asupra drepturilor omului).
- Crearea pe lângă Comitetul de coordonare pentru guvernare deschisă a Grupului de lucru pentru IA și guvernanță digitală, incluzând reprezentanți ai Guvernului, mediului privat, academic și civic.
- Lansarea unui program pilot de AI etic în serviciile publice, axat pe beneficii pentru cetățeni și pe protecția datelor.
- Consolidarea cadrului legal privind drepturile digitale și protecția datelor personale.
- Promovarea alfabetizării digitale și a competențelor etice în utilizarea IA pentru funcționarii publici.
- Co-crearea infrastructurii digitale și a serviciilor electronice locale, pornind de la capacitățile și nevoile reale ale utilizatorilor.
- Lansarea unei Caravane de alfabetizare digitală pentru a crește utilizarea serviciilor publice electronice.
- Asigurarea principiului „digital, dar nu exclusiv digital” – menținerea opțiunilor offline pentru cetățenii și IMM-urile fără acces digital.

Guvernare publică deschisă și colaborare multi-nivel

Formare și educație: Mai multe state au început să dezvolte programe de instruire transnaționale pentru funcționari publici, să integreze componente de guvernare deschisă în instituțiile naționale de formare și să creeze cursuri specializate pentru sectoare precum justiția, integritatea și digitalizarea.

Tendențele internaționale includ:

- ✓ Cursuri dedicate despre guvernarea deschisă, disponibile pentru publicul larg;
- ✓ Obligatorietatea instruirii la intrarea în serviciul public, atât pentru demnitari, cât și pentru funcționarii publici;
- ✓ Dezvoltarea unei culturi instituționale a transparenței prin formare continuă și exemple aplicate.

„Guvernarea deschisă la mai multe niveluri” În cadrul mai multor sesiuni au fost discutate și evidențiate modelele de colaborare între guvernele naționale și locale și societatea civilă, care funcționează ca un sistem unitar de promovare a guvernării deschise. Această abordare necesită un cadru național comun, care să asigure coerență între inițiativele centrale și locale și să garanteze implicarea constantă a părților interesate. Co-crearea și implicarea simultană a actorilor din mai multe niveluri de guvernare s-au dovedit esențiale pentru reforme durabile și participative.

Exemplul din Filipine, unde aproximativ 170 de autorități publice locale participă în programe de combatere a corupției, transformare digitală și transparență fiscală, arată cum localizarea OGP devine un instrument strategic de dezvoltare. Programul, condus de Ministerul Afacerilor Interne (DILG), va fi integrat oficial în arhitectura OGP din 2026, oferind asistență tehnică și consolidând capacitatea administrațiilor locale de a aplica standarde globale.

Parlamentele sunt recunoscute drept actori-cheie în deschiderea guvernării.

Acestea pot adopta inovația, digitalizarea și formatele participative pentru a întări încrederea cetățenilor. Modelele discutate în cadrul Summit-ului (Franța, Letonia, Columbia) au arătat că deschiderea legislativului prin *open parliament partnerships*, consultări publice online, și interacțiunea transparentă cu societatea civilă contribuie la o democrație mai participativă și mai legitimă. Modele precum „Open Parliament Partnership” ar putea fi replicate și în Moldova.

Integritatea publică Limitele actuale ale multor cadre de integritate, dominate de conformitate formală și birocrație, lasă guvernele fără rezultate tangibile. S-a subliniat că proliferarea codurilor etice și a planurilor de integritate nu garantează eficiența, dacă acestea nu sunt însoțite de reforme instituționale și de reglementare concrete.

Elementele considerate cu impact real includ:

- (i) Recrutarea bazată pe merit și transparența în numirile publice, mai ales la nivel înalt;
- (ii) Contractarea deschisă și supravegherea achizițiilor publice;
- (iii) Reguli și mecanisme clare privind conflictele de interese;
- (iv) Implicarea mecanismelor internaționale de evaluare ca factori catalizatori ai reformelor anticorupție.

Reformele centrate pe merit, integritate și evaluare transparentă pot aduce rezultate vizibile privind încrederea cetățenilor și legitimitatea democratică.

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Integrarea guvernării deschise în sistemul național de formare profesională în sistemul public (INAPM, APC, APL).
- Implementarea cadrului multi-nivel de guvernare deschisă, cu planuri OGP locale și asistență tehnică pentru APL.
- Lansarea inițiativei „Parlament Deschis Moldova”, în parteneriat cu societatea civilă.

- Adoptarea standardelor internaționale de merit și integritate, cu publicarea periodică a indicatorilor de transparență și etică.
- Crearea unui sistem unitar de monitorizare a integrității instituționale și a respectării normelor etice în sectorul public.
- Consolidarea Platformelor consultative permanente și a rețelei TeConsult, inclusiv la nivel local.
- Instituționalizarea unui mecanism de coordonare OGP între donatori, autorități și OSC.
- Organizarea anuală a unui Open Gov Forum Moldova, pentru dialog, aliniere și raportare.

Spațiul civic

În sesiunile dedicate spațiului civic a fost reafirmat rolul mass-media libere în protejarea democrației. Presa liberă a fost definită drept un pilon al spațiului civic și un instrument de responsabilizare publică, nu doar de informare. În contextul global actual, marcat de presiuni politice și economice asupra presei, a fost accentuată importanța colaborării între guverne, jurnaliști, societatea civilă și experți juridici pentru:

- ✓ garantarea independenței editoriale;
- ✓ dezvoltarea de reforme OGP care sprijină presa independentă;
- ✓ crearea unui mediu sigur pentru jurnaliști și susținerea viabilității economice a mass-mediei independente.

Ce putem prelua pentru Moldova:

- Elaborarea unei politici publice privind consolidarea mass-mediei independente și pluralismul informațional;
- Instituirea unui mecanism interinstituțional de protecție a jurnaliștilor, cu implicarea organelor de drept și a ONG-urilor media.
- Promovarea transparenței proprietății media și publicarea datelor privind finanțarea și influența editorială.
- Instruirea funcționarilor și comunicatorilor publici privind relația cu presa și standardele de transparență informațională.
- Integrarea mass-mediei ca partener-cheie în acțiunile de guvernare deschisă, inclusiv în campaniile de promovare a accesului la informație, participării și integrității.

Membrii Comitetului de coordonare au venit cu propuneri suplimentare privind bunele practici care pot fi preluate în Republica Moldova:

- Crearea unei baze de informații unice privind inițiativele de bugetare participativă;
- La dezvoltarea spațiului civic, în RM accentul trebuie pus pe sustenabilitatea finanțării OSC nu doar a mass-media;

- Subiectele propuse urmează a fi discutate pe larg în procesul de co-creare a noului Plan de acțiuni pentru Guvernare Deschisă. Important este să folosim instrumentele de evaluare și stabilire a priorităților: sondaje, chestionare etc.
- Planul următor urmează să vizeze crearea și implementarea mecanismelor de transparență, de responsabilizare, anticorupție etc.

III. Organizarea evenimentului de încheiere a actualului Planul și lansarea co-creării Planului nou: dată, concept, participanți etc.

La finalul lunii ianuarie, începutul lunii februarie urmează a fi organizată o ședință deschisă a Comitetului de coordonare, un eveniment amplu de: (i) încheiere al celui de al 5-lea Plan de acțiuni pentru guvernare deschisă pe anii 2023-2025, aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 158/2023, cu modificările ulterioare, și (ii) de lansare a co-creării celui de al 6-lea Plan de acțiuni pentru guvernare deschisă pe anii 2026-2027.

În cadrul evenimentului se vor propune pentru discuție potențiale priorități ale viitorului Plan, proiectul calendarului de co-creare a Planului, după caz, recomandările Mecanismului Independent de Raportare, potențialele cooperări cu partenerii de dezvoltare, interesați de agenda guvernării deschise. Invitații la eveniment vor fi transmise Unității de Suport a OGP, autorităților publice centrale, Parlamentului, Aparatului Președintelui Republicii Moldova, autorităților publice locale, INAMP, organizațiilor societății civile, organelor consultative ale APL de nivel I și nivel II, asociațiilor de business, actualilor și potențialilor parteneri în implementarea angajamentelor de guvernare deschisă, mass-media, altor părți interesate, identificate în proces.

IV. Aspecte privind activitatea Comitetului pentru noul Plan de acțiuni

În activitatea actualului Comitet de coordonare, membrii acestora au identificat câteva momente care pot fi îmbunătățite pentru sporirea eficienței activității viitorului Comitet, printre care:

- (i) selectarea membrilor Comitetului – în sectorul asociativ sunt resurse mult mai multe care pot fi atrase pentru axarea pe domenii specifice guvernării deschise; anunțarea unui apel public de participare la selecție, regulile, condițiile și criteriile generale de participare și selectare; transmiterea invitațiilor direcționate către Consiliile de participare și Consiliile de transparență la nivel local; oferirea unei perioade mai mari pentru procesul de selectare a membrilor Comitetului din partea societății civile; membrii Comitetului din partea autorităților publice să fie persoanele nemijlocit implicate sau responsabile de implementarea angajamentelor;
- (ii) componența numerică a Comitetului de coordonare a fost recunoscută ca fiind suficientă atât din punct de vedere al competențelor necesare pentru asigurarea co-creării, monitorizării implementării și evaluării Planului de acțiuni, cât și pentru asigurarea funcționalității Comitetului;
- (iii) desfășurarea ședințelor deschise ale Comitetului de coordonare, cu invitarea altor părți interesate, se consideră o practică foarte bună pentru îmbunătățirea calității implementării angajamentelor, intervențiilor de actualizare a Planului de acțiuni, comunicării și diseminării informațiilor privind realizarea agendei de guvernare deschisă, precum și activitatea Comitetului de coordonare;
- (iv) extinderea guvernării deschise la nivel local: (i) integrarea componentei locale; (ii) extinderea practicii de Planuri de acțiuni la nivel locale, anunțarea direcționată a APL, prezentarea informațiilor privind beneficiile de localizare a guvernării deschise; (iii) continuitatea practicii

- de abordare multinivel a intervențiilor de guvernare deschisă (iv) implicarea proactivă a CALM în colectarea ideilor, generalizare și promovarea proiectelor complexe pentru APL;
- (v) comunicarea Membrilor Comitetului despre activitatea acestuia – setarea unui mecanism de comunicare din partea membrilor din partea societății civile către OSC reprezentate; prezența mai largă în spațiul informațional public; intensificarea promovării paginilor OGP Moldova, create pe rețelele de socializare (Facebook, Instagram, LinkedIn) cu suportul Unității de Suport a OGP; finanțarea postărilor pe rețelele de socializare

Copreședinte al Comitetului,
Coordonator proiect, IDIS „Viitorul”

Diana ENACHI

Copreședinte supleant al Comitetului,
Șef Direcție, Cancelaria de Stat

Lilia PASCAL

Secretar al Comitetului,
Șef adjunct Direcție,
Cancelaria de Stat

Natalia POSTICĂ